

YAPAY ZEKÂNIN SİYASİ PARTİLER ÜZERİNDEKİ DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİLERİ: İMKÂNLAR, FIRSATLAR VE TEHDİTLER ÜZERİNE BİR ANALİZ¹

Umut Turgut YILDIRIM², Halil İbrahim ADA³, Younoussa KOUKE BOUBE⁴

Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 21.11.2024

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 27.12.2024

Citation / Atf: Yıldırım, U. T., Ada, H. İ. ve Kouke Boube, Y. (2024). Yapay zekânın siyasi partiler üzerindeki dönüştürücü etkileri: İmkânlar, fırsatlar ve tehditler üzerine bir analiz. *Scientific Journal of Innovation and Social Sciences Research*, 4(2), 141-156.

Özet

Yapay zekâ bilgi çağının getirdiği büyük veri problemlerine etkin çözümler sunması sebebiyle günümüzde öne çıkan teknolojilerden biri haline gelmiştir. Bu nedenle yapay zekânın gün geçtikçe insan hayatının daha geniş bir alanını ilgilendirir hale geldiği ifade edilebilir. Siyasal alanda da yapay zekâ yeni ancak etkili bir unsur olarak kendini göstermeye başlamıştır. Nitekim siyasal alanın dijitalleşme sürecinde geldiği nokta ile yapay zekâ teknolojileri arasında görünürlüğü giderek artan bir bağ bulunduğu hem pratikteki uygulamalarda hem de ilgili literatürde tespit edilebilmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışma, siyaset-yapay zekâ ilişkisine odaklanarak yapay zekânın siyasal partiler üzerindeki etkilerini incelemektedir. Öncelikle siyaset-yapay zekâ ilişkisini değerlendiren çalışma, sırasıyla siyasi partilerin dijitalleşme sürecindeki dönüşümünü ve yapay zekâ teknolojilerinin bu dönüşümdeki rolünü de ele almaktadır. Böylelikle yapay zekâ teknolojilerinin, getirdiği yenilikler dikkate alınarak, siyasi partilerin karar alma süreçleri, propaganda/seçim kampanyaları, seçmen analizleri ve teşkilat yapıları üzerindeki mevcut etkileri ile potansiyel imkân, fırsat ve tehditlerin ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerini benimseyen çalışmada ikincil veri kaynakları kullanılarak betimleyici bir analiz yapılmakta ve siyasi partilerin yapay zekâyla gelecekte oluşması kuvvetle muhtemel bağlarına ilişkin değerlendirmeler ve öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Siyasi partiler, Dijital siyaset, Bilgi çağı.

THE TRANSFORMATIVE IMPACTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON POLITICAL PARTIES: AN ANALYSIS ON POSSIBILITIES, OPPORTUNITIES AND THREATS

Abstract

Artificial intelligence has become one of the prominent technologies of our time, primarily due to its ability to offer effective solutions to the big data challenges brought about by the information age. For this reason, it can be stated that artificial intelligence increasingly affects a broader spectrum of human life with each passing day. Artificial intelligence has emerged as a novel yet influential element in the political sphere. Indeed, both practical applications and the relevant literature reveal a growing intersection between the current stage of political digitalization and artificial intelligence technologies. In this context, the present study focuses on the relationship between politics and artificial intelligence, examining the impacts of artificial intelligence on political parties. The study first evaluates the interplay between politics and artificial intelligence, followed by an analysis of the transformation of political parties in digitalization and the role of artificial intelligence technologies in this transformation. By considering the innovations introduced by artificial intelligence, the study aims to identify its current impacts, potential opportunities, and threats on political parties' decision-making processes, propaganda/election campaigns, voter analysis, and organizational structures. The study uses qualitative research methods to conduct a descriptive analysis based on secondary data sources. It also provides assessments and recommendations regarding future connections between political parties and artificial intelligence.

Key words: Artificial intelligence, Political parties, Digital politics, Information age.

¹ 17-19 Ekim 2024 tarihlerinde Malatya'da yapılan 5. Uluslararası Turgut Özal Ekonomi ve Siyaset Kongresi'nde "Yapay Zekânın Siyasi Partiler Üzerindeki Dönüştürücü Etkisi: Gelecekteki Beklentiler, İmkânlar ve Fırsatlar" başlığında sunulmuş özet metnin geliştirilmiş ve güncellenmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye, umutturgut.yildirim@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2676-7157

³ İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye, 35233240010@ogr.inonu.edu.tr, ORCID: 0009-0003-5633-0375

⁴ İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye, 35233240016@ogr.inonu.edu.tr, ORCID: 0009-0003-6225-9640

1. Giriş

Yapay zekâ dijital çağın yeni fenomenlerin biridir. İnsan hayatında giderek önemli bir mesele haline gelmektedir. Kişisel yaşam alanından kamusal alana oldukça geniş bir yelpazede kullanımı yaygınlaşan bu yeni teknoloji son yıllarda siyasal alanda da yaygın karşılık bulmaktadır. Özellikle Facebook, YouTube, Twitter ve Instagram gibi sosyal medya araçlarının geniş kitlelere ulaşan kullanımının siyaset ile dijital alan arasındaki ilişkiyi daha da sıklaştırdığı ileri sürülebilir. Dijital çağda teknoloji ve siyaset arasındaki ilişki literatürde de giderek önemli araştırma alanı haline gelmekte ve bu süreçte siyaset biliminin temel uğraş alanlarından biri de yapay zekâ-siyaset ilişkisine odaklanmaktadır. Nitekim teknolojideki gelişmelerin siyasi sistemler, aktörler ve siyasi alan üzerindeki mevcut etkileri ile gelecek beklentileri, imkânlar ve fırsatlar çeşitli yönleriyle ele alınarak tartışılmaktadır (Bimber, 2014; Anstead, 2017; Tugay ve Tugay, 2019; Kurnaz, 2022; Albayrak, 2023; Baur, 2023; Bahtiyar, 2024; Maseko, 2024). Son yılların önemli teknolojik gelişmelerinden biri olan yapay zekâ da insan hayatının her alanında olduğu gibi siyasal alan üzerinde de önemli etkiler doğurması kuvvetle muhtemel bir araç olarak öne çıkmaktadır. Öyle ki dijital fiziğin önde gelen isimlerinden Amerikalı Edward Fredkin'e göre yapay zekâ, evrenin oluşumu ve yaşamın başlangıcı ile birlikte insanlık tarihinde önemli olan üç büyük olaydan biridir (Tugay ve Tugay, 2019).

Yapay zekânın, çağ değiştiren bir olgu olarak, akademik disiplinlerce dikkate alınmasının elzem olduğu aşikârdır. Bu çalışma da yapay zekâyı siyasal alanla ilişkisi bakımından irdelemektedir. Zira büyük veri ve yapay zekânın, siyasetin yeni yol, yöntem ve araçlarla donatılmasından siyasal alanın yapısı ve aktörleriyle yeniden tanımlanmasına kadar birçok alanda değiştiren ve dönüştüren bir etkisinin olduğu gözlemlenmektedir. Dijital araçların beraberindeki olanaklar bireysel ve toplumsal alanın aktörleri arasındaki etkileşimi ve toplumsal-siyasal değerler ile yapıları derinden etkilediği ve şekillendirdiği ifade edilebilir. Bu bağlamda, yapay zekâ gibi yeni teknolojilerin siyaset literatüründe dijital siyaset tartışmasından daha öte bir alan açtığı ve siyasal alanın aktörleri, yapıları ve ilişkileri üzerinde önemli ölçüde değişikliklere neden olduğu ileri sürülebilir.

Çalışma kapsamında öncelikle yapay zekâ teknolojilerinin siyasi partiler, seçimler, seçmen ve partilerin faaliyetleri üzerindeki etkilerine odaklanılmaktadır. Zira hem partiler hem de bireyler siyasal alana ilişkin bilgi edinimi, siyasal iletişim, manipülasyon ve siyasi program hazırlığı gibi alanlarda halihazırda yapay zekâ araçlarından faydalanmaktadır. Seçmenler siyasete katılım noktasında; siyasi partiler ise dijital teknolojinin sağladığı yeni medya araçları vesilesiyle seçmene ulaşma ve kurumsal reform süreçlerinde yapay zekâyı kullanmaktadırlar. Çalışmanın odaklandığı diğer husus ise yapay zekâ ve siyaset arasındaki ilişkiye dair gelecek projeksiyonlarıdır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, yapay zekânın siyasi partiler üzerindeki mevcut ve gelecekteki muhtemel etkilerinin neler olduğunun ortaya koyulmasıdır. Ek olarak seçmen-siyasi parti ilişkisi analiz edilerek siyasi partilerin yapay zekâ araçlarını kullanarak elde edebileceği fırsatlar, gelecekteki beklentiler ve imkânlar üzerine bir tartışma açılması da amaçlar arasındadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri benimsenmiş olup betimsel analiz tekniği

kullanılmış ve ikincil veri kaynaklarına ulaşılmıştır. İkincil veri analizinde materyaller ağırlıklı olarak makaleler, kitaplar ve internet veri tabanlarından oluşmaktadır. Ayrıca basında yer alan haberlere, dünya çapında konu ilişkin gelişmelere, teknoloji şirketlerinin ve siyasetçilerin yapay zekâyla ilgili açıklamalarına ve eylemlerine değinilerek metin zenginleştirilmiştir.

Çalışmada ilk olarak yapay zekâ ile siyasi partiler arasındaki ilişkinin kavramsal çerçevesi sunulmuş, ardından teknolojinin ve yapay zekânın siyasi partiler üzerindeki mevcut etkileri tartışılmıştır. İzleyen bölüm çalışmanın temel sorusuna odaklanmış, veri analizi ve tartışmaya ayrılmıştır. Sonuç bölümünde ise yapay zekâ ile siyasi partiler arasındaki ilişkiye dair değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2. Siyasi Partiler ve Yapay Zekâ: Kavramsal Çerçeve

Modern dönemde demokratik siyasetin vazgeçilmez unsurları olarak görülen siyasi partilerin tanımı üzerinde görüş birliği bulunmamaktadır. Araştırmacılar siyasi partileri çeşitli açılardan farklı perspektiflerle tanımlamışlardır. Etimolojik açıdan “*parti*” kelimesi Latincedeki kesim, pay veya kısım kelimelerinden türetilmiş olup tümün bir parçasını ifade eden “*pars*” kelimesinden gelmektedir (Arslan, 2016). Dolayısıyla parti kelimesinin bir ayrışmayı ve diğerlerinden farklı olmayı çağrıştırdığının altı çizilebilir.

Siyasi partiler de temel anlamıyla siyasal alanda bir taraf olmayı yani diğerlerinden ayrışmayı ifade eden bir kavram olarak okunabilir. Bu minvalde siyasi partileri benzer çıkarları, görüşleri veya ortak fikirleri paylaşan ve siyasi iktidarı elde etmek ya da etkilemek için ortak bir politika veya program etrafında bir araya gelen insanların oluşturduğu siyasal organizasyonlar olarak tanımlamak mümkündür. Dolayısıyla siyasi partilerin iktidara gelmeyi ya da iktidara ortak olmayı hedefleyen, muhalefetteyken iktidarı denetleyen ve belirli, sürekli ve ülke çapında örgütlenmiş birimler olduğunun altı çizilebilir (Buran, 2013). Max Weber’in siyasi partiler tanımında da belirli bir siyasal amacın gerçekleştirilmesi ifadesinin öne çıktığı söylenebilir (Universalis.fr, 2024). Robert Michels’in (2021) tanımında siyasi partilerin ortak siyasi fikirler etrafında birleşmiş bir grup insandan oluştuğunu ve kamuoyunun desteğini alarak mevcut iktidarın eylemlerini etkilemeyi amaçlayan ve siyasi iktidarı ele geçirmeye çalışan siyasi organizasyonlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda siyasi partilerin temel amacının siyasi iktidarı elde etmek ya da iktidarda bulunan partiyi etkileyerek siyasi programını uygulamak olduğu ifade edilebilir (Çağla, 2010; Karakoç ve Özden, 2020).

Siyasi partilerin demokratik sistemlerde seçmen tabanından destek almasının iktidara gelmek/etkilemek ve siyasi programlarını hayata geçirmek için elzem olduğu anlaşılmaktadır. Siyasi partilerin teknolojiyle ilişki kurduğu temel alanlardan biri de bu ihtiyaçtan ileri gelmektedir. Partiler özellikle seçmene ulaşma, iletişim ve propaganda faaliyetlerinde teknolojiden yararlanmaktadır. Mitingler, bildiriler, televizyon programları, sosyal medya paylaşımları, parti mensuplarının açıklamaları ve parti internet siteleri gibi iletişim araçları partiler bakımından teknoloji-yoğun alanlara örnek olarak gösterilebilir. Yapay zekâ da

özellikle teknoloji-yoğun alanlara getirdiği ya da getireceği imkân ve fırsatlar bakımından partiler için oldukça önemlidir.

Günümüzde yapay zekâ kavramı gerek bilim camiasında gerekse günlük hayatta oldukça merak uyandırıcı hale gelmekte ve yapay zekâyâ ilişkin araştırmalar gün geçtikçe artmaktadır. Yapay zekâ kavramı ilk kez 1956'da Dartmouth Koleji'nde gerçekleştirilen bilim konferansında kullanılmıştır. Yapay zekâ ile ilgili ilk çalışmaların örnekleri, 1936'da Alan M. Turing'in *On computable numbers* (Hesaplanabilir sayılar üzerine) ve 1950'de *Computing machinery and intelligence* (Bilgisayar makineleri ve zekâ) adlı eserleriyle başlamıştır (Pirim, 2006). Günümüze kadar gelen süreçte yapay zekâ çalışmaları giderek artmış ve bu çalışmalarda yapay zekânın tanımlanması, insan hayatındaki rolü, kapasitesi ve teknolojik değişimdeki payı gibi konular başta olmak üzere çeşitli alanlara odaklanılmıştır. Yapay zekâyı; sistemlerin ses tanıma, karar verme veya görsel algılama gibi normal olarak insan zekâsıyla ilişkili görevleri öğrenmesine ve gerçekleştirmesine olanak tanıyan bir bilgisayar bilimi dalı olarak kabul etmek mümkündür. Bu bakımdan yapay zekâ bir bilgisayarın ya da bilgisayar destekli bir makinenin insana özgü yeteneklerden anlama, analiz etme ve çözüm üretme gibi mantığa ilişkin görevleri yerine getirme kapasitesi, diğer ifadeyle insanın yapabildiklerini makinelerle yaptırabilme çabası olarak tanımlanabilir (Öztürk ve Ergin, 2018). Yapay zekâ insan tarafından yapıldığında zeki olarak adlandırılan davranışların makine tarafından yapılması ve insan aklının nasıl çalıştığını gösterme uğraşı olarak da tanımlanmaktadır (Pirim, 2006). Bu bakımdan yapay zekânın insan hayatındaki gündelik işlerden karmaşık hesaplamalara uzanan geniş bir alanda faaliyet gösteren, temel olarak belirli algoritmalara dayanan, insanların sorunlarını çözmeye ve mevcut teknolojik gelişmeyi ilerletmeye odaklı yeni bir teknoloji olduğu ifade edilebilir.

Siyasi partiler ve yapay zekâ ilişkisi de bu tanımlardan hareketle kurulabilir. Yapay zekâ insan hayatının çeşitli alanlarında olduğu gibi siyasal alan üzerinde de etki yapma kapasitesi yüksek bir teknolojidir. Yapay zekânın insan hayatındaki sorunları çözmeye ya da mevcut durumu geliştirmeye odaklı bir sistem olduğu dikkate alındığında, hem siyasi partilerin hem de seçmenin bu teknolojiye tepkisiz kal(a)mayacağı öngörülebilmektedir. Zira yapay zekânın parti-seçmen ilişkisindeki mevcut durum üzerinde değişiklikler meydana getireceği kuvvetle muhtemeldir. Yapay zekânın hem siyasi partilerin kurumsal yapılarında hem de seçmenle iletişim stratejilerinde önemli değişikliklere neden olacağı, seçmenin siyasal katılımını şekillendireceği ve genel manasıyla siyasetin doğasında değişikliklere neden olacağı çalışmanın temel iddiasını teşkil etmektedir.

3. Yapay Zekânın Siyasi Partiler Bakımından Kapasite Analizi

Siyasi partiler günümüz demokratik sistemlerinin temel taşlarından biridir. Öyle ki demokratik sistemler siyasi partileri vazgeçilmez bir unsur kılmaktadır. Avrupa ve Kuzey Amerika'nın büyük bölümünde olduğu gibi gelişmiş ve uzun soluklu demokrasilerde halk, demokrasinin siyasi partilerle eş değer olduğu

fikrine sıkı bir inanç duymaktadır. Siyasi partilerin demokratik seçimlerde mücadele ederek iktidara/muhalefete gelmesi, sistemin işleyişinin temel mantığını oluşturmaktadır (Çetin, 2012).

Demokratik sistemlerde halk, siyasi iradesini partilere verdikleri oylarla göstermekte ve partileri fikir ve görüşlerinin bir temsilcisi olarak kabul etmektedir. Siyasal alanda yetki almak için halkın desteğini almak zorunda olan partiler de toplumun taleplerini dikkate almaktadırlar. Siyasi partilerin vatandaş ile devlet arasında bağ kurma ve temsil vazifelerini üstlenmesinin gerekliliği de demokratik sistemlerde parti-seçmen ilişkisini zorunlu kılmaktadır (Roskin, vd., 2015). Bu ilişki siyasi partiler açısından iktidarı elde etmek ya da etki oluşturmak için toplumdaki destek bulmak gayesine; seçmenler açısından ise beklentilerin sisteme aktarılması amacıyla sürekli yenilenmektedir.

Seçmen tabanı ile iletişim, tabii olarak, destek bulma sürecinin temel belirleyicisi olarak öne çıkmaktadır. Siyasi partiler demokratik sistemlerde seçmenle iletişimi gerçekleştirmek amacıyla tarih boyunca çeşitli araçlara başvurmuşlardır. Bu araçlardan biri de insanoğlunun yaşam koşullarını geliştirmek ve kolaylaştırmak için ortaya çıkan teknolojilerdir. Diğer canlılardan farklı olarak alet üretme, düşünme, farkında olma ve çevresini değiştirebilme gibi yetilere sahip olan insan tarihsel süreç boyunca aletler, fikirler, yapılar ve makinalar üretmiştir. Rönesans, Aydınlanma Hareketi ve Sanayi Devrimi ile 16. yüzyıldan itibaren başlayıp gelişen süreç, teknolojinin gelişme hızını önemli ölçüde arttırmış ve insan hayatında kapsamlı ve köklü değişikliklere sebebiyet vermiştir. 21. yüzyıla girerken ortaya çıkan teknolojiler tüketim kalıplarını ve yaşam biçimlerini değiştirerek toplum yaşamı radikal bir şekilde etkilemiştir (Çelikçapa, 1992).

Teknolojinin sahip olduğu kapsamlı ve dönüştürücü etkilerden siyasi alanın da etkilendiği aşikârdır. Dijital siyaset kapsamında yürütülen tartışmalar bu etkinin en belirgin göstergeleri arasındadır. Nitekim dijital siyaset, modern demokrasilerde siyasi aktörlerin dijital platformlar ve araçlarla faaliyet gösterdiği, etkileşim kurduğu, kampanya yürüttüğü ve politikalarını yaydığı bir alan olarak kendini göstermekte ve hızla büyümektedir. İnternetin ve sosyal medya araçlarının gelişiminin dijital siyasetin üzerinde yarattığı değişim de geleneksel siyaset anlayışının kökten değişeceğine dair beklentileri kuvvetlendirmektedir. Örneğin gün geçtikçe ortaya çıkan yeni bilişim teknolojileri, seçmenlerin profil bilgilerinin toplanması ve işlenmesini kolaylaştırmakta, tanıtım ve propaganda için yeni içerik ve iletişim seçenekleri ortaya çıkmaktadır.

Siyasetçiler televizyon başta olmak üzere yeni medya araçlarıyla geniş kitlelere hitap etme olanağına hâlihazırda sahiptir. Sosyal medya platformları da siyasetçilerin seçmenlere doğrudan ulaşmasına ve mesajlarını hızlı bir şekilde iletmelerine önemli kolaylıklar sağlamıştır (Bimber, 2014). Siyasetçiler, sosyal medya üzerinden anlık geri bildirim alabilmekte ve halkla sürekli bir etkileşim içinde olabilmektedir. Dijital siyaset aynı zamanda siyasal katılımı artırmak için de büyük bir potansiyel taşımaktadır. Nitekim internet üzerinden yapılan siyasi kampanyaların siyasete katılımı teşvik ettiği ve özellikle genç seçmenlerin politik süreçlere daha fazla dâhil olabilmemesinin önünü açtığı iddia

edilmektedir (Loader ve Mercea, 2011). Yapay zekâ da sunduğu imkân ve fırsatlarla bu süreci temelinden değiştirecek teknolojiler arasındadır. Örneğin yapay zekâ teknolojileri toplumsal eğilimler ve seçmen davranışlarını daha hızlı ve doğru şekilde analiz edebilme kapasitesine sahiptir. Çünkü bu teknolojiler elde edilen verileri hızlı ve esnek karar alma kabiliyetleri sayesinde geleneksel bilgisayar programlarına göre daha doğru/hızlı şekilde işlemektedir (Şahnagil, 2023). Ayrıca büyük verinin içinden yararlı bilgiyi bulan ve kullanan yapay zekânın hızı ve otonomisi önemli avantajlar sağlamaktadır. Geleneksel yöntemlerle kıyaslandığında yapay zekâ büyük veri setleri üzerinden daha kesin tahminlerde bulunabilme ve politik karar alma süreçlerine daha güvenilir veriler sağlayabilme niteliklerine sahiptir. Geleneksel yöntemlerle yapılamayacak ya da ciddi zaman alacak karmaşık analizler, yapay zekâ sayesinde kısa sürede gerçekleştirilebilecektir. Bu durumun dolaylı olarak politik stratejilerin daha etkili ve az maliyetli biçimde oluşturulmasına olanak tanıyacağı öngörülebilir.

Yapay zekâ iletişim konusunda da önemli değişiklikleri beraberinde getirmektedir. Yapay zekâ, bu minvalde, politikacıların ve partilerin söylemlerini daha geniş kitlelere ulaştırırken mesajların kişiselleştirilmesini de mümkün kılacak teknolojiye sahiptir. Bu özelliği, geleneksel kampanya yöntemlerine kıyasla çok daha etkili stratejiler ile öne çıkmaktadır. Özellikle seçim dönemlerinde sosyal medya üzerinde yürütülen kampanyalarda yapay zekâ destekli botlar ve otomatik sistemler önemli bir rol oynayabilme kapasitesine sahiptir. Seçim dönemlerinde fonksiyonel olan sohbet robotları, seçmen ile parti ya da lider arasında oluşan bağın istikrarlı olarak devam ettirilmesine katkı sağlayacak şekilde imkânlar da sunabilmektedir (Kurtuluş, 2023). Bu sistemlerin seçmenlere sürekli ve dinamik olarak güncellenen bilgi akışları sunarak politik tercihleri belirleme noktasında etkili bir faktör olacak niteliğe sahip olduğunun da altı çizilebilir. Dolayısıyla yapay zekânın sunduğu imkânlarla siyasi partilerin kampanyalarının verimliliğinin artması da kuvvetle muhtemeldir (Chessen, 2017). Dijital siyasetin yapay zekâyla entegre olmasının siyasi süreçleri daha hızlı, etkili ve kapsayıcı hale getirdiği ifade edilebilir. Yapay zekânın dijital siyaseti bir adım daha ileri taşıyarak politik karar alma süreçlerini daha şeffaf, veri odaklı ve etkili bir hale getirebileceği de öngörülmektedir.

4. Geleceğin Parti Siyasetinde Yapay Zekâ

Yapay zekânın siyaseti etkilemeye ve değiştirmeye başlamasının siyasi partilere önemli fırsatlar ve imkânlar sunacağı bu çalışmanın temel iddiasıdır. Böylelikle geleceğin parti siyasetinin yeni bir boyut kazanacağı ve yapay zekânın getirdiği yeniliklerle partilerin faaliyet alanlarının genişleyeceği düşünülmektedir. Bu başlıkta yapay zekâ araçlarının siyasi partilere hangi imkân ya da fırsatları sunabileceği ve yapay zekâ-siyaset ilişkisindeki gelecek beklentileri tartışılmaktadır.

4.1. İmkânlar ve Fırsatlar

Siyasi partilerin yapay zekâyı kullanarak elde edebileceği avantajlar belli başlıklar altında toplandığında dört ana başlık öne çıkmaktadır. Bu başlıklar ilk olarak seçmen analizi ve politika belirleme süreçlerinde

kullanım, ikinci olarak kurumsal yapılanmada kullanım, üçüncü olarak sosyal mühendislik alanında kullanım ve son olarak bir iletişim ve organizasyon aracı olarak kullanımdır.

4.1.1. Seçmen Analizi ve Politika Belirleme

İlk olarak yapay zekânın, bilgi çağının beraberinde getirdiği büyük veri problemine sunduğu çözümün siyasette efektif bir araç olmasına aracılık edebileceği belirtilebilir. Bu durumun temel nedeni olarak da siyasetin dijitalleşmesiyle birlikte vatandaşların veri kaynağına dönüşmesi gösterilebilir. Nasıl ki teknoloji firmaları büyük veri tabanlarını düzenlemek için yapay zekâyı kullanıyorsa; vatandaşlara ait verileri toplamak, işlemek ve politik programları bu verilere göre düzenlemek için de yapay zekâ araçları kullanılabilir. Özellikle sosyal medya, dil ve konum gibi farklı veri türlerini ve bunlar arasındaki ilişkileri inceleyen yeni teknolojiler, siyasi tahminlerde bulunmayı ve seçmeni analiz etmeyi kolaylaştıran birçok imkân sunmaktadır (Lazer vd., 2020). Vatandaşların oy verme eğilimlerini, demografik özelliklerini ve politik yönelimlerini analiz ederek bu doğrultuda seçim kampanyaları yürütme imkânı sunabilen yapay zekâ araçları geliştirilmektedir. Bu araçlar da siyasi rekabet bakımından büyük bir güç unsuru haline gelmektedir. Çünkü bu teknolojiler elde edilen verileri hızlı ve esnek karar alma yetenekleri sayesinde geleneksel bilgisayar yazılımlarına göre daha doğru bir şekilde işlemektedir (Şahnagil, 2023). Bu durum siyasi partilerin dijital verileri analiz ederek seçmen eğilimlerini daha doğru tahmin edebilmesine ve stratejik kararlar alabilmelerine katkı sağlayacaktır.

Günümüzde milyonlarca insanın verilerini toplayan ve bunları siyasi kuruluşlara sağlayan birçok şirket bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki (ABD) 126 milyon hanede yaşayan 300 milyon vatandaşın verilerine sahip olan Experian şirketi bu kapsamda örnek gösterilebilir. Bu sayı yaklaşık olarak ABD'nin toplam nüfusunun % 95 'ine karşılık gelmektedir. Experian tarafından oluşturulan ve yüksek fiyatlarla hizmete sunulan bu veri tabanı ülkedeki kültürel, ekonomik ve geleneksel yapıya dayanan 67 farklı kategoriden meydana gelmektedir (Anstead, 2017). Elde edilen bilgiler; arama ve mesaj kayıtları, internet üzerindeki izler, mobil ağlar, konum bilgileri, sosyal medya profilleri, videolar ve fotoğraflar gibi çeşitli kaynaklardan toplanan verilerin işlenmesiyle oluşmaktadır. Sonrasında bu veriler davranışsal veriler olarak sınıflandırılmaktadır. Öyle ki siyasi partilerin bu verilere ulaşması ve siyasi programı dâhilinde analiz etmesiyle etkin ve verimli propaganda stratejileri oluşturabileceği ve seçmenle iletişimini güçlendirebileceği kuvvetle muhtemeldir.

4.1.2. Kurumsal Yapı ve İşleyişin Sürdürülebilirliği

İkinci olarak yapay zekânın, partilerin kurumsal yapılarının yeniden şekillenmesinde ve işleyişin sürdürülebilir hale gelmesinde önemli avantajlar sunacağı ifade edilebilir. Siyasal sistemin temel birimi olan bireylerden tüm topluma kadar kurum, kuruluş ve örgütlerin, ister kamu ister özel sektör isterse sivil toplum olsun ilk amacı varlığını devam ettirmektir. Bu amaç da temel olarak işleyişin sürdürülebilirliğine bağlıdır ve dolayısıyla partiler de bu amacı taşırlar. Modern siyasi partiler kurucu liderin görevi sonlandıktan sonra dahi varlıklarını devam ettirmeye çalışmaktadır.

Siyasi partilerin istikrarlı bir şekilde yaşamına devam etmesi özellikle kurumsal yapılarının konjonktüre adapte olabilmesiyle yakından ilişkidir. Çünkü çağın gerisinde kalan kurumsal yapıların yok olma tehlikesiyle karşılaşacağı akla daha yatkın gelir. Yapay zekâ çağında siyasi partilerin örgütsel yapılarını geliştirmeleri gerektiği sonucu, bu bağlamdan çıkarılabilir. Yapay zekânın sunduğu imkânlar dâhilinde kurumsal yapılarını geliştirmek ve sürdürülebilir bir kurum yapısına sahip olmak, günümüz siyasi partilerinin atması gereken adımların başında gelmektedir. Bu anlamda ilk olarak, parti örgütlerinin seçmenler ile ilişkilerini dijital ağ ile uzaktan yürütebilmesine olanak veren yapay zekânın sunduğu imkânların öneminin altı çizilmelidir. Partiler, partizanlar ve militanları motive etmek için sürekli iletişim halinde bulunmak zorunda olduğundan gerek dijital platformlar gerekse sanal mitinglerle yapay zekâ teknolojileri sayesinde daha etkin ve verimli iletişim kurabileceklerdir. Fransa'da 2017 seçimlerinde başkan adayı Jean Luck Melechon'un yapay zekâ ve dijital araçlardan yararlanarak 12 farklı ilde mesafe olmaksızın aynı anda miting yapması bu kapsamda örnek uygulama olarak gösterilebilir (Euronews, 2017). Bu imkân dikkate alındığında yapay zekânın siyasi partilere geniş kitlelere az maliyetle ulaşabilme, mesajlarını daha etkin ve hızlı iletebilme ve doğru propaganda stratejileri belirleme noktalarında önemli faydalar sağladığı ileri sürülebilir.

İkinci olarak, yapay zekâ araçlarının parti liderlerine dijital kanallar vesilesiyle teşkilat ile mesafeleri önemsiz kılarak sevk ve idare, karar alma ve iletişim konularında koordinasyonu kolaylaştıran imkânlar sunacağı ifade edilebilir. Üçüncü olarak, siyasi partilerin personel alımı ve üye kaydı gibi faaliyetleri de yapay zekâ sayesinde sınır, mesafe ve vakit kaybı olmaksızın gerçekleştirilebilmektedir. Son olarak gerek başkanlık seçimleri gerek meclis seçimleri gerekse yerel seçimlerde siyasi partilerin adayları belirleme konusunda deneyimlediği tartışmalar ve çatışmaların minimize edilmesi amacıyla da yapay zekâdan yararlanılabilir. Özellikle aday adaylarının profil analizinin yapılmasında yapay zekâ önemli kolaylıklar sağlayabilecektir. Veri analizine dayalı ve yapay zekâ destekli stratejiler seçmen-aday uyumuna katkı sağlayacağından uygun adayların belirlenmesini kolaylaştıracaktır (Alla Marcellin ve N'Dré, 2024). Bu imkânların da seçim başarısı getirebileceği yadsınmamaktadır. Dolayısıyla siyasi partilerin yapay zekâ teknolojilerinden yararlanmasının kurumsal yapılarının sürdürülebilirliğine katkı sağlayacağı, iş ve işlemlerin daha etkin, verimli ve yerinde yürütülebileceğini ileri sürmek mümkündür.

4.1.3. Seçmen Davranışı İnşası

Demokrasiler, halk iradesinin siyasi yapıyı şekillendirdiği; buna karşılık siyasi kurumların da halkın görüşlerini etkileyebildiği yönetim sistemleridir. Siyasi iktidar için yarışan partiler bu nedenle seçmenin tercihini kendi lehlerine çekmeye çalışmaktadır. Bu anlamda siyasi partilerin seçmen davranışı inşasında yararlanabileceği en önemli araçlardan birinin de yapay zekâ olduğu ifade edilmelidir. Partiler yapay zekâyı stratejik bir araç olarak kullanarak seçmenlerin tutumlarını ve kararlarını etkileyebilme imkânları bulabilmektedir. Örneğin, yapay zekâ araçları büyük veri analizi sayesinde seçmenlerin eğilimlerini derinlemesine inceleyerek partilere kişiselleştirilmiş kampanya mesajları hazırlama imkânı

sunabilmektedir. Özellikle sosyal medya ve dijital platformlarda bireylerin davranışlarını şekillendirmek amacıyla yapay zekâ ile üretilen içerikler kullanılarak hedefli reklamlar yapılabilmektedir.

Medya ve iletişim araçları, insanların gündemdeki gelişmeleri öğrenmek için geçmişten günümüze başvurduğu araçlar olmuştur. Ancak bilgi çağının başlamasıyla birlikte üretilen bilginin miktarında ve bu bilginin dolaşım hızında büyük bir artış yaşanmıştır. Bu durum, zamanla bir veri yığınaına yol açmış ve insanların doğru, faydalı ve gerekli bilgiye ulaşması zorlaşmıştır. Bu sorunu çözmek amacıyla teknoloji firmaları belirli algoritmalar geliştirmiş, insanlara ait verileri toplayarak kişiselleştirilmiş bilgi sunmaya başlamıştır. Örneğin günümüzde internetteki haber içeriklerinin genellikle okuyucuların siyasi tercihleri, coğrafi konumları ve geçmişteki davranışlarına göre şekillendirildiği bilinmektedir (Beam, 2014). Yapay zekâ öncesinde kişiselleştirilmiş haberler için esneklikten yoksun ve düzeltilmeye ihtiyaç duyan geleneksel algoritmalar kullanılmış, fakat verimlilik ve esneklik gibi unsurlar göz önünde bulundurularak daha sonra yapay zekâ kullanılmaya başlanmıştır (Çaycı, 2021). Böylelikle dijital siyaset, seçmen davranışları üzerinde ciddi anlamda etki yapacak bir araçlardan biri haline gelmiştir. Seçmen, sosyal medya algoritmaları sayesinde ilgi alanlarına göre kişiselleştirilmiş içeriklerle karşılaşmaya başlamış ve bu durum da seçmende siyasal görüşlerin pekişmesine ya da kutuplaşmasına varan eğilimlerin oluşmasına belirli anlamda aracılık etmiştir (Pariser, 2011). Öte yandan, dijital platformlar aracılığıyla sahte haberler ve yanlış bilgi yayılımı, seçmenlerin siyasi süreçlere bakış açılarında farklı etkiler doğurabilme ve manipülasyon zeminini sağlamlaştıran gelişmeler olarak ortaya çıkmıştır (Allcott ve Gentzkow, 2017).

Narin'e (2018) göre siyasi kurumlar davranış inşası için üç strateji kullanmaktadır: Filtre balonu, yankı odası ve siberbalkonizasyon. Bu yöntemler dünya genelinde çeşitli siyasetçiler ve kurumlar tarafından oy kazanmak ve destek sağlamak amacıyla yaygın olarak uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra yapay zekânın medya üzerindeki etkisi bu stratejilere yeni boyutlar kazandırmakta ve farklı olasılıkları ortaya çıkarmaktadır.

İlk strateji olan filtre balonu, kişiselleştirilmiş veri kavramının bir sonucudur. Bu durum her ne kadar zaman kazandıran ve hedefe yönelik bir teknoloji olarak görülse de bazı sorunlar da barındırmaktadır. Kişiselleştirme nedeniyle kullanıcılar yalnızca kendi düşüncelerine yakın içeriklere maruz kalmakta ve böylece farkında olmadan önyargılarını destekleyen kaynaklara yönelebilmektedir (Narin, 2018). Bu sorunun önemli bir yönü, internetten haber takip eden bir bireyin genellikle böyle bir filtrelemenin farkında olmamasıdır. Yapay zekânın sunduğu kişiselleştirilmiş bilgiler sonucunda ortaya çıkan filtre balonlarının, insanların düşüncelerini yönlendirmeye, farklı bakış açılarıyla hazırlanmış haberlere ulaşmalarını zorlaştırmaya ve toplumsal tek tipleşmenin yolunun açılmasına neden olması kuvvetle muhtemeldir (Kurnaz, 2022).

İkinci strateji olan yankı odaları da filtre balonunun bir sonucudur. Kişiselleştirilmiş içerikler nedeniyle filtre balonuna sıkışan kullanıcılar yalnızca kendi düşüncelerine uygun içeriklere ulaşabilir. Bu da yankı

odası olarak adlandırılan homojen bir topluluğun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yankı odaları, farklı görüşlerin yeterince yer bulmaması ya da hiç temsil edilmemesi nedeniyle kişilerin kendi politik ideolojileriyle uyumlu olan diğer bireylerle etkileşimde buldukları ve sonuç olarak sabit fikirlerin pekiştiği iletişim alanları olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 2022). Dolayısıyla yankı odalarındaki bireyler, sadece kendi görüşlerine uygun haber ve içeriklerle karşılaşmaktadır. Bu gruplar mukayeseli bilgi alamadıkları ve kendi yansıma odalarına hapsedikleri için radikalleşme eğilimi gösterebilir ve karşıt görüşlere karşı kutuplaşabilirler (Barberá vd., 2015). Bu yönüyle yapay zekâ algoritmaları hegemonik olarak nitelendirilebilir. Çünkü kişi kendi iradesiyle değil filtreleme mekanizması sonucu yankı odalarının yönlendirmelerine maruz kalmaktadır.

Üçüncü strateji olan siberbalkanlaşma, Balkanlar'daki siyasi ve etnik ayrışmalardan esinlenerek bir bölgenin küçük ve sık sık çatışan gruplara ayrılma sürecini ifade etmektedir. Tarihsel olarak bu terim 20. yüzyılın başlarında Balkan Yarımadası'nda yaşanan siyasi parçalanmayı tanımlamak için kullanılmıştır. Siberbalkanlaşma bir diğer anlamıyla internet kullanıcılarının belirli ilgi alanları, ideolojiler ya da kültürel bağlar etrafında gruplaşmasını da ifade etmektedir (Chan ve Fu, 2017). Bu eğilimin artmasının, küreselleşmenin sınırları kaldırıp entegrasyonu artıracığı tezin aksine, daha az birlik ve farklı gruplara karşı daha fazla karşıtlık yaratma ihtimalinin de altı çizilmelidir (Williams, 2007). Dolayısıyla yapay zekâ araçlarının kullanım amacına göre toplumun daha katı ve değişime direnen küçük gruplarla dolu bir yapıya dönüşmesi ihtimalini de içinde barındırdığı ifade edilebilir.

Bu konuda en bilinen olaylardan biri Cambridge Analytica skandalıdır. Önde gelen veri analiz şirketlerinden biri olan Cambridge Analytica, 25 yılı aşkın sürede 60'tan fazla ülkede davranış değişikliği programları uygulamış ve ABD'deki 2016 yılı başkanlık seçimlerinde Donald Trump'ın ve 2020'deki Brexit referandumunda Avrupa Birliği'nden ayrılmayı savunanların seçimleri kazanmasında etkili olmuştur (Güden, 2019). Şirketin topladığı 87 milyon kişinin verileri, Trump'ın kampanyasında kullanılmış ve bu verilere dayanılarak ayrıntılı siyasi profiller oluşturulmuş ve Trump'ı destekleyenler ile ona karşı olanlara yapay zekâ destekli kişiselleştirilmiş içerikler gösterilmiştir. Ayrıca, özel olarak tasarlanmış yalan haberler ve deepfake⁵ teknolojisiyle üretilmiş içerikler de bu kampanyalarda kullanılmıştır (Özdemir, 2022). Örneğin “*Papa Donald Trump'ın adaylığını destekliyor*”, “*Hilary Clinton'ın IŞİD'e silah sattığı Wikileaks tarafından doğrulandı*”, “*Hilary Clinton'la ilgili iddiaları araştıran FBI ajanı evinde ölü bulundu*” gibi sahte haberler üretilmiştir. Yapay zekânın sunduğu deepfake teknolojisiyle politikacıların sesleri taklit edilip, videolarda dudak hareketleri değiştirilerek ya da resimler üretilerek rakipler için olumsuz algı yaratma teknikleri de kullanılmıştır.

Sonuç olarak, filtre balonunda sahte haberlere maruz kalan ve gerçek bilgilere ulaşması engellenen seçmenlerin yankı odalarında radikal fikirlere daha yatkın hale gelmeleri, Brexit taraftarlarının ve Trump'ın zaferinde büyük rol oynamıştır. Dolayısıyla yapay zekâ teknolojilerinin seçmen davranışını

⁵ Deepfake, yapay zekâ araçları kullanılarak düzenlenmiş veya oluşturulmuş görüntü, video veya ses dosyalarıdır. Bu içerikler gerçek veya var olmayan kişileri tasvir edebilir. Terim, "derin öğrenme" (deep learning) ve "sahte" (fake) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır.

şekillendirmede oldukça önemli bir araç olarak öne çıktığı ifade edilebilir. Gelecekte özellikle manipülasyon ve kara propaganda eylemlerinde daha yaygın olarak kullanılacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda siyasi partilerin hem yapısal hem de yasal zeminde bu türden uygulamalara karşı yapay zekâ yetkinliklerini arttırması gerekmektedir. Ayrıca seçmen davranışının siyasi parti lehine değiştirilmesi bakımından da yapay zekâ araçlarının gelecekte yaygın olarak kullanılacağı öngörülebilir.

4.1.4. İletişim Stratejileri

Dijital siyaset ve yapay zekâ aynı zamanda etkin ve verimli iletişimi sağlamak ve siyasi katılımı artırmak noktalarında da önemli potansiyel taşımaktadır. İnternet tabanlı iletişim stratejisine dayanan siyasi kampanyalar, hem vatandaşların katılımını teşvik etmekte hem de seçmenlere, internet kullanım oranının yüksek olduğu durumlarda, politik süreçlere daha fazla dâhil olma olanağı tanımaktadır. Yapay zekâ destekli sohbet botlarının insanlar gibi çeşitli alanlardaki karmaşık soruları yanıtlayabilme ve insanlarla iletişim kurabilme niteliklere sahip olması bu kapsamda yapay zekâyı diğer teknolojilerden ayırmaktadır (Şahnagil, 2023). Liderin ya da partinin ideolojisiyle donatılabilen bu sohbet botları, insanlarla etkileşime geçerek propaganda yapabilmekte, bilgi sunabilmekte, soruları yanıtlayabilmekte ve bağış konusunda ikna edici olabilmektedir. Özellikle seçim dönemlerinde oldukça işlevsel olan bu botlar, seçmen ile parti ya da lider arasında kurulan bağı sürekli hale getirerek güçlendirebilmektedir (Kurtuluş, 2023).

2020 yılında ABD başkan adayı Joe Biden'ın seçim kampanyası sürecinde Facebook Messenger üzerinden yapay zekâ destekli bir sohbet botuyla seçmenleriyle etkileşim kurması sunulan imkânın uygulamasına örnek teşkil etmektedir. Pakistan eski Başbakanı İmran Han, yargılanmasının ardından tutuklanmış olmasına rağmen yeni seçim kampanyasında partisi adına etkileyici bir sanal miting düzenlenmiştir. Han'ın mitingdeki konuşması, Han'ın yapay zekâ tarafından kopyalanan sesinden, yazılan metinden ve oluşturulan görüntüsünden üretilmiştir (Anadolu Ajansı, 2024). Hindistan'da 2018'de vefat eden siyasetçi Muthuvel Karunanidhi yapay zekâ ile üretilen 3 videoda partisi adına sanal miting yapmış ve destek talep etmiştir (Aljazeera.com, 2024).

Bu bağlamda lider-parti-seçmen iletişimi bakımından yapay zekâ araçları oldukça işlevsel imkânlar sunabilmektedir. İmkânlar sayesinde gelecekte siyaset yapma mantığının temelinden değişeceğini öngörmek mümkündür. Hâlihazırda günümüzde de herhangi bir bireyle fiziksel bağı olmayan özerk siyasi yapay zekâlar da ortaya çıkmıştır. Bu yapay zekâlar her ne kadar bağımsız olarak lanse edilse de genellikle bir parti kontrolü altında işlemektedir. Bir iletişim aracı olarak halkın desteğini kazanmak için kullanılmaktadır. 2018'de Rusya'daki seçimlerde Vladimir Putin'e rakip olarak muhalefet partisi bir yapay zekâ programı olan Alisa'yı aday göstermiştir (Edmonds, 2024). Alisa dikkate değer bir oy oranı elde etmeyi başarmıştır. Benzer şekilde, Yeni Zelanda'da "*Sam*" ve Danimarka'da "*Lider Lars*" isimli yapay zekâlar aynı amaçla üretilmiştir. Bu bağlamda yapay zekânın giderek siyasal alanın bir aktörü haline geldiğini ve partilerin iletişim stratejilerinde daha aktif kullanılacağı öngörmek mümkündür.

4.2. Madalyonun Diğer Yüzü: Tehdit ve Önlemler

Siyaset ve yeni teknoloji araçları arasındaki ilişkileri anlamlandırmak için yapılan çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Bu bağlamda dijital siyaset, tekno-politik ve nöro-politik gibi kavramlar çeşitli yönleriyle incelenmektedir. Ayrıca yapay zekâ teknolojilerinin siyasi partilere sunduğu imkânlar ve fırsatlar seçmen analizi, politika oluşturma, aday belirleme ve iletişim stratejileri başta olmak üzere çeşitli açılardan tartışılmaktadır. Zira yapay zekânın siyasi partiler ve süreçler üzerindeki etkileri ile bu kapsamda gelecekteki beklentiler oldukça merak uyandırıcıdır.

Yapay zekâ araçlarının siyasi partilerin faaliyet alanlarında birçok olumlu katkısı söz konusudur. Gelecekte bu katkıların kapsamının genişleyeceği düşünülmektedir. Bununla birlikte yapay zekâ araçlarının siyasal alanda kullanımının birtakım tehditleri de beraberinde getireceğinin altı çizilmelidir. Diğer ifadeyle yapay zekânın olumlu tarafları olduğu gibi olumsuz tarafları da bulunmaktadır. Örneğin seçimlerde kullanılan yapay zekâ teknolojilerinin seçmenlerin partizanlık veya militanlığa yönelmesine ve oy kullanma tercihinde ya da oy verme motivasyonunda değişikliklere neden olabileceğine dikkat edilmelidir. Bu anlamda özgür iradeyi zedeleme ve seçim kararlarını manipüle etme risklerinin yapay zekâyla ilişkisi yakından takip edilmelidir.

Son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinden deepfake vesilesiyle siyasetçilerin eylem ve söylemleri kolaylıkla çarpıtılabilmekte ve gerek görsel gerekse ses olarak montajlanmış manipülasyona neden olan içerikler üretilebilmektedir. Seçimlerde rakip olarak karşı karşıya gelen siyasi partilerin kampanya ve propaganda ekipleri deepfake'i kullanarak karşı tarafa bir itibar suikastı/toplum gözünde düşürme yöntemlerine başvurabilirler. Başka bir ifadeyle deepfake ile üretilen sahte konuşma ve görüntüler kampanyalarda rakip parti ya da adaylara yönelik kara propaganda yürütülmesine sebebiyet verebilme ihtimalini hep saklı tutmaktadır (Elitaş, 2022). Dolayısıyla seçim kampanyalarında deepfake'in kullanılmasının geleceğin tartışma konusu olacağı öngörülmektedir.

Yapay zekânın demokratik seçimleri etkileme potansiyeli kanaatimizce hem heyecan hem de endişe yaratmaktadır. Bu nedenle yapay zekânın siyasal alanda özellikle kampanyalarda kullanımının genişlemesi oldukça dikkat çekicidir ve gelecekte ciddi etik tartışmalarına neden olacaktır. Zira seçmen davranışlarını, tepkilerini ve karar alma süreçlerini tahmin etme gayesinin kişisel verilerin ihlal edilmesine sebebiyet vermesi kuvvetle muhtemeldir (Altıntop, 2023). Buradan hareketle anlaşılmaktadır ki siyasi partiler yapay zekâ araçlarını kullandıkça kişisel verilerin güvenliği tehlikesi önemini korumaya devam edecektir.

Siyasal alanda yapay zekânın getirdiği olumsuzlukları minimize edebilmek ve gelecekteki öngörülen sorunlara karşı önlem almak amacıyla birçok devlet ve uluslararası örgüt çeşitli çözümlere başvurumaktadırlar. Örneğin ABD, Çin, Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği (AB) yapay zekâyı regüle etmek üzere birçok çalışma ve araştırmaya başlamıştır. Özellikle hukuki adımlar atmaktadır. ABD'de Başkan Joe Biden, Amerikan halkının hak ve güvenliğini korumak adına "*sorumlu yapay zekâ*"

yani yapay zekâ kullanımında güvenlik ve güvenilirliği ön plana çıkaran bir başkanlık kararnamesi imzalamıştır. ABD bu adımlarla yapay zekâyâ ilişkin küresel normlar ve standartlar oluşturmaya çalışmakta ve bu konuda liderlik etmeyi amaçlamaktadır (Bahtiyar, 2024). Bu nedenle ABD insan-merkezli yapay zekâ söylemlerinde bulunmaktadır.

5. Genel Değerlendirme ve Sonuç

Yapay zekâ teknolojilerinin siyasi partiler üzerindeki mevcut ve muhtemel etkileri, günümüz dijital çağının önemli konularından biridir. Bu anlamda olumlu ya da olumsuz birçok etkiden söz edilebilmektedir. Yapay zekânın veri işleme kapasitesi ve hızlı karar alma yeteneği sayesinde siyasi partilere stratejik fırsatlar sunacağı ifade edilebilir. Yapay zekânın özellikle seçmen analizi, politika oluşturma, kurumsal yapıların sürdürülebilirliği ve dijital iletişim gibi alanlarda, siyasi partilerin faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde sürdürmelerine katkı sağlayacağına altı çizilmelidir. Büyük veri analizi ile seçmenlerin demografik ve davranışsal eğilimlerini daha doğru şekilde tahmin etmek mümkün hale gelmektedir. Bu durum da partilerin daha etkili ve hedefe yönelik kampanyalar düzenlemesine olanak tanımaktadır.

Yapay zekâ destekli dijital araçlar partilerin örgütsel yapısını güçlendirerek daha verimli ve etkin uzaktan yönetim ve iletişim imkânları da sunduğuna dikkat çekilmelidir. Bu anlamda, yapay zekânın sunduğu avantajlardan biri de parti liderlerinin ve teşkilatlarının coğrafi sınırları aşarak geniş kitlelere ulaşabilmesi ve sürekli iletişim halinde olabilmesidir. Sanal mitingler, otomatik mesajlaşma sistemleri ve kişiselleştirilmiş içerik üretimi gibi uygulamalar, siyasi partilerin seçmenlerle etkileşimini sürekli ve dinamik bir hale getirmektedir. Bu bağlamda, yapay zekâ teknolojileri hem liderlerin hem de teşkilatların yönetim süreçlerini daha verimli hale getireceği ve seçmen katılımını arttıracığı öngörülmektedir.

Yapay zekânın getirdiği bu avantajların yanı sıra ciddi etik ve güvenlik sorunları da gündeme gelmektedir. Özellikle veri gizliliği, manipülasyon ve yanlış bilgilendirme gibi riskler yapay zekâ teknolojilerinin siyasetle ilişkisini özellikle etik noktasında tartışmalı hale getirmektedir. Hâlihazırda Cambridge Analytica skandalı dikkate alındığında kişisel verilerin izinsiz kullanımı ve hedefli manipülasyonların seçim sonuçlarını etkileyebileceği gerçeği, demokratik süreçler açısından bir tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca siyasi güvenin zedelenmesi riskini doğurmaktadır. Dolayısıyla, siyasi partilerin yapay zekâ teknolojilerini kullanırken bu tür etik sorunlara dikkat etmesi ve şeffaf bir süreç izlemesi gerekmektedir. Bu nedenle, yapay zekâ uygulamalarının siyasette kullanımı konusunda etik ilkeler ve hukuki düzenlemelerin olabildiğince erken geliştirilmesi gerekmektedir.

Yapay zekâ teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte siyasetin geleceği de yeni bir boyut kazanacaktır. Partiler bu teknolojiyi daha fazla benimseyerek seçim kampanyalarında ve politika geliştirme süreçlerinde daha kapsamlı şekilde kullanacaklardır. Çünkü yapay zekânın siyasi partilere hem büyük fırsatlar hem de ciddi sorumluluklar getirdiği aşikârdır. Seçmen analizi, dijital kampanyalar ve parti içi

iletişim konularında önemli avantajlar sunan bu teknoloji, veri güvenliği, manipülasyon ve etik konularında sorunlar ve riskler taşımaktadır. Yapay zekânın gelecekte siyasal alan ile yakınlığının daha da artacağı öngörülmektedir. Siyasi partiler bu bağlamda yapay zekâ teknolojisinin imkânlarından daha fazla yararlanma yollarını arama ve bu yönde kurumsal yapılarını güncelleme ihtiyacıyla karşı karşıya kalacaktır.

Kaynakça

- Albayrak, O. (2023). *Dijital çağda siyaset teknoloji ve yönetişimin yeni yüzü*. Akademisyen Kitabevi.
- Alla Marcellin, K., and N'Dré, S. B. (2024) Intelligence artificielle et e-démocratie : Nouveaux droits, nouvelles exclusions. *Communication, Technologies Et Développement [Online]*, 09.09.2024 tarihinde <https://journals.openedition.org/ctd/11862#tocto1n1> adresinden erişilmiştir.
- Aljazeera.com. (2024). How AI is resurrecting dead Indian politicians as election looms. India Election 2024, *Al Jazeera*. 06.06.2024 tarihinde <https://www.aljazeera.com/economy/2024/2/12/how-ai-is-used-to-resurrect-dead-indian-politicians-as-elections-loom> adresinden erişilmiştir.
- Anadolu Ajansı. (2024). Artificial intelligence in politics: Boon or barrier? 28.05.2024 tarihinde <https://www.aa.com.tr/en/science-technology/artificial-intelligence-in-politics-boon-or-barrier/3124348> adresinden erişilmiştir.
- Arslan, R. (2016). *Siyaset bilimine giriş*. Dora Yayınları.
- Allcott, H., and Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236. <https://doi.org/10.1257/jep.31.2.211>
- Altıntop, M. (2023). Yapay zekâ/akıllı öğrenme teknolojileriyle akademik metin yazma: ChatGPT örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(46), 186-211.
- Anstead, N. (2017). Data-driven campaigning in the 2015 United Kingdom General Election. *The International Journal of Press/Politics*, 22, 294-313. <https://doi.org/10.1177/1940161217706163>
- Bahtiyar, N. (2024). Yapay zekâ teknolojilerinin ekonomi ve siyaset bağlamında ortaya çıkardığı yeni toplumsal dinamiklerin ABD, Çin ve Türkiye üzerinden incelenmesi. (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Barberá, P., Jost, J., Nagler, J., Tucker, J., and Bonneau, R. (2015). Tweeting from left to right: Is online political communication more than an echo chamber? *Psychological Science*, 26. <https://doi.org/10.1177/0956797615594620>
- Baur, A. (2023). European dreams of the cloud: Imagining innovation and political control. *Geopolitics*, 29(3), 796–820. <https://doi.org/10.1080/14650045.2022.2151902>
- Beam, M. (2014). Automating the news: How personalized news recommender system design choices impact news reception. *Communication Research*, 41, 1019-1041. <https://doi.org/10.1177/0093650213497979>
- Bimber, B. (2014). Digital media in the Obama campaigns of 2008 and 2012: Adaptation to the personalized political communication environment. *Journal of Information Technology & Politics*, 11(2), 130-150. <https://doi.org/10.1080/19331681.2014.895691>
- Buran, H. (2013). Siyasal partiler, parti sistemleri ve üç partili sistem. G. Tuncel (Ed.), *Küreselleşme uluslararası sistem ve siyasi partiler içinde* (ss. 55-72). Bilsam Yayınları.
- Chan, C., and Fu, K. (2017). The relationship between cyberbalkanization and opinion polarization: Time-series analysis on Facebook pages and opinion polls during the Hong Kong Occupy Movement and the associated debate on political reform. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 22(5), 266–283. <https://doi.org/10.1111/jcc4.12192>

- Chessen, M. (2017). The MADCOM future. Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/the-madcom-future/>
- Çağla, C. (2010). *Yeni başlayanlar için siyaset bilimi*. Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Çaycı, A. E. (2021, Nisan 10-12). Sosyal medya platformlarının kamusal tartışmalardaki rolü: Filtre balonu ve yankı odası. 7. *Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu* (ss. 903-911), Antalya, Türkiye.
- Çelikçapa, F. O. (1992). Teknoloji ve insan. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(1-2), 95-102.
- Çetin, H. (2012). *Siyaset bilimi*. Orion Yayınları.
- Edmonds, D. (2024). *AI morality*. Oxford University Press.
- Elitaş, T. (2022). Dijital manipülasyon ‘deepfake’ teknolojisi ve olmayanın inandırıcılığı. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(49), 113-128.
- Ertürk, H. A. (2022). Yeni medya ekseninde ideolojiyi anlamak: Filtre balonu ve yankı odaları. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1(2), 137-159.
- Euronews. (2017). Fransa’da ilk turu 23 Nisan’da yapılacak cumhurbaşkanı seçimi için yarışan adaylar kampanyalarına hız verdi. <https://tr.euronews.com/2017/02/05/cumhurbaskani-adayi-melenchon-dan-hologramli-mesaj>
- Güden, O. (2019). Küresel kuruluşların kriz yönetimi ve iletişimi süreçlerine yönelik bir değerlendirme: Facebook ve Cambridge Analytica veri skandalının retoriksel arena kuramı bağlamında incelenmesi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 31, 209-231. <https://doi.org/10.16878/gsuilet.656553>
- Karakoç, R., ve Özden, M. (2020). Demokrasi anlayışında yeni bir yaklaşım: Müzakereci demokrasi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 579-598.
- Kurtuluş, Ö. (2023). Yapay zeka, siyaset ve seçimler. Özgür Kurtuluş. 01.12.2024 tarihinde <https://ozgurkurtulus.com.tr/yapay-zeka-siyaset-ve-secimler/> adresinden erişilmiştir.
- Kurnaz, A. (2022). Dijital siyasetin yükselişi ve yapay zekâ (The rise of digital politics and artificial intelligence). SSRN. <https://papers.ssrn.com/abstract=4312539>
- Lazer, D. M. J., et al. (2020). Computational social science: Obstacles and opportunities. *Science*, 369, 1060-1062. <https://doi.org/10.1126/science.aaz8170>
- Loader, B. D., and Mercea, D. (2011). Networking democracy? Social media innovations and participatory politics. *Information, Communication & Society*, 14(6), 757-769. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2011.592648>
- Maseko, M. (2024). Understanding digital rights in an era of digital politics in Africa. *Digital Policy Studies*, 3(1), 58-72. <https://doi.org/10.36615/ba9c4567>
- Michels, R. (2021). *Siyasal partiler*. A. Ş. Ok (Çev.), Tilki Kitap Yayınevi.
- Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş çevrimiçi haber akışının yankı odası etkisi, filtre balonu ve siberbalkanizasyon kavramları çerçevesinde incelenmesi. *Selçuk İletişim*, 11(2), 232-251. <https://doi.org/10.18094/josc.340471>
- Özdemir, U. (2022). Facebook-Cambridge Analytica skandalının katılımcı kültür, dijital emek sömürüsü ve mahremiyetin ihlali çerçevesinde incelenmesi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi*, 10, 22-34. <https://doi.org/10.56075/egemiadergisi.999935>
- Öztürk, K., ve Ergin, M. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zeka'ya genel bakış. *Takvim-i Vetaçi*, 6(2), 25-36.
- Pariser, E. (2011). *The filter bubble: What the internet is hiding from you*. Penguin Press.

- Pirim, H. (2006). Yapay zeka. *Journal of Yaşar University*, 1(1), 81-93.
- Roskin, M. G., Cord, R. L., Medeiros, J. A., ve Jones, W. S. (2015). *Siyaset bilimi: Bir giriş*. A. Yayla (Çev.), Adres Yayınları.
- Şahnagil, S. (2023). Yapay zekanın yönlendirici etkisi ışığında dijital siyaset. *Ege 10th International Conference on Social Sciences, December 22-24, 2023 – İzmir*.
https://www.researchgate.net/publication/377150368_YAPAY_ZEKANIN_YONLENDIRICI_ETKISI_ISIGINDA_DIJITAL_SIYASET
- Tugay, B., ve Tugay, R. (2019). Uluslararası sistemin geleceğini yapay zeka üzerinden analiz etmek. *Journal of Academic Value Studies*, 5(3), 376-384.
- Universalis.Fr. (2024). Partis politiques fonctionnement.
<https://www.universalis.fr/encyclopedie/partis-politiques-fonctionnement/>
- Williams, D. (2007). The impact of time online: Social capital and cyberbalkanization. *Cyberpsychology & Behavior*, 10, 398-406. <https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9939>